

tiad wid all slags tjenstgöring, hwarwid jag nästan alltid, då det kunnat passa, varit närvarande, och derjemte tagit till mig alla hans concepter af här hållne predikningar och offentliga skriftetal.

Och då nu Nyman tillika wid pass ett år och två månader bott uri mitt hus i Werid Domprostegård, och derunder dagligen varit wid mitt bord, har jag haft godt tillfälle att tillräckeligen lära känna honom för att kunna bedömma hans här wisade förhållande så wäl i Lära som Leswerne — och får nu, då fråga är om att meddela honom ett Con- fessoriskt betyg, för min del och på mitt samwete in- tryga, att jag i begge nämnde affeenden funnit ho- nom oförwiltig.

Nyman är en man i sina bästa år. Har ett mycket listigt och lättroddt temperament. Eger nå- gurlunda försvarliga grundkunskaper: är en flitig Bibel-läsare och en stor älskare af wåre äldre Ho- mileters arbeten.

En sällsynt förmåga är honom förunnad, att uti sina offentliga tal göra sig begriplig, äfwen för den mindre odlade delen af sine åhörare, utan att derwid misshaga den mera lystade, så wida denne önskar att höra Guds ord i sin renhet, utan inblandning af onyttig grannlåt, och ej fordrar uti predikningar för en menighet en sträng systematisk hållning.

Nymans predikningar lysa i det hela derhån, att wäcka syndaren utur syndadwalan och göra ho- nom uppmarksam på Guds kallande röst, så att han deraf bewekt och ledd, må genom ånger, bättring och tro återfå till den Guden han under sina willor öfwergifwit hade. Och wid allt detta har jag aldrig hört honom afwika från Guds ord eller wår antiagna läroform.

I affeende på hans här förda lesnad, är han lika oförwiltig. Han älskar samning och frid. Är undergifwen all menstlig ordning för Herrans skull, och wet gifwa den ära, som ära bör. Älskar ordning och snugghet. Medlidande och hjälpsam mot ickelidande och fattige utöfwer sina ringa tillgångar. Är gerna med uti glada sällskapskretsar, allenast de icke äro slojande, och deltagar i nöjen, men med urwal.

Min innerliga önskan är, att denne beskedlige Arestman måtte snart blifwa stald på en sådan plats, der han, under wärdige och wälsinnade förmåns till- syn och ledning, må sinna utrymme för sitt brinnan- de nit att återföra wissefarande in på rätta wägen.

M. Lamér.

Med detta Hr ordförändens yttrande förenade sig samtelige Herrar Consiistoriales, och beslutades att beskamma skulle såsom Consiistorii betyg genom pro- tocolles utdrag Adjuncten Nyman meddelas.

Ut Supra

(L. S.)

Ex protocollo.

A. G. Ahlstrand.

Då pred. Nyman desutom under sin egen st- man Biskop Tegners wilstande i hufwudstaden har predikade, lärer noggsamt inses rätta förhållandet; äf- wensom alla de uppenbara eller hemliga besyffnin- gar mot de af Stockholms prestler, som tillät Ny- man att här predika, alldeles förswinna.

Öfversigt af Stockholmska Tidnings Li- teraturen.

(Slut fr. No 100).

Argus den Tredje.

Några ord öfwer characteren och de icke billiga följ- derna af wisa nyare Swenska producter i Konst och Litteratur. — Några ytterligare upplysningar af reflexioner angående pastill-fabrikten. — Några ord öf- vrändande export rörelsen på Tyssland, med ett wår- slags Swenska Litterära produkter. — Swad wa- den egentliga orsaken och ändamålet med Tryckfri- hetens infränkning 1812? — Några ord i anled- ning af Hr Palmblads skrift för några dagar se- dan i Journalen. — Några ord i anledning af Stockholms Postens anfall emot Theater-Styrelsen. — Strödda tankar, grundade på observationer, öf- wer betydelsen af orden: Liberal, liberalitet och libe- ralisin, såsom beteckningar för politiska meningar och sträfswanden i Nittonde århundradet. — Om tid- nings korruption. — Om Swea och Universitet- Litteraturen. — Postscriptum till Kometen. — Post- scriptum, No 2, till Kometen.

Kometen.

Uppsatser och Afhandlingar.

Till Allmänheten. 1. Om Handels-Frihet. 2. Nå- got om de i Stockholms Posten införda Reflexioner öfwer Stats Calendern för innewarande år. 3. Om Näringsfriheten. 4. Ännu några reflexioner med hän- sigt till afhandlingen i Swea 8:de häfte, om "Wårt Fö- derneslands Lagstiftning, i anledning af Nya Lagför- get." — Till Tidningskriften Swea, i anledning af artik- eln öfwer: Tankar om människans Frihet. 5. Om af Em. Swedenborg. — Till Recensenten af

Noahs Ark, i Stockholms Posten. — Bref till Julia I, II. — Strödda Reflexioner, med anledning af den tillförordnade Committén till Revision af Rikets Lärverk. — Om Aristocratie i Sverige. — Swenska Product-Macatet. — Betraktelser öfwer den så kallade Nya Skolan. — Något ytterligare i afseende på Administrationen af Rikets Styrelse verk och om Embetsmänna Controller. — Hvad har då Argus gjort för ondt? — I anledning af Revisörernas Berättelse angående Banco-Verket. — Kort öfversigt af Nyska litteraturen för året 1824, samt bbrjan af år 1825. — Förklaring. (Emot tidningen Argus III.) — Småbelse, Satir och Comik. — Om Rikens Ständers Bank. — Reflexioner, föränledda af en i Stockholms Posten, den 3 och 7 April förekommande artikel, kallad: Dramatik. — Om Anonymiteten. — Pappersmyntets inslytande på Wapruproductionen. — Johan Heinrich Voss. (Biographie). — Något om denna Tidens allmänt rådande Länkesätt. — Den nya Tulltaxan, af den 16 Mars 1826. — Reflexioner i anledning af Handlingarne hörande till Actionen mot Baron Görz. — Om förselagna och till nästa Riksdag hwilande Grundlagsförändringar; I, II. — Tanfar, i anledning af det Fransyska lagförslaget, om förstfödsörätten. — Hvad kan rimligen menas med benämningen Historisk Skola? — Swar på Recensionen öfwer en i Tidsskriften Swea införd wederslaggning af Frih. C. H. Anderswårds: Försök att winna upplysningar uti den bekanta Skeppshandeln, m. m. — Ideer till en tjenligare method att beräkna arfwoden, wid jordrefningar och ägodelningar, m. m. — I anledning af Academiens för de fria konsterna sednaste Exposition. — Duplik till Friherre Ankerswårds Wederläggare i Swea; med anledning af hans i Kometen N:o 47 och 49 införda Swar. — Underrättelser om den wid slutet af förlidet år i i Nysland upptäckta sammanswårningen. — Ytterligare anmärkningar, rörande Försfödsörätten. — Berättelse skäld till Kejsar Nicolai, jemte dom öfwer deltagarne uti sednaste sammanswårning i Nysland. — Några ord om Universitetets Reformen. — Ytterligare några ord, i anledning af Committén till granskning af rikets Lärverk. — Om Imitation. — Om Gymnastik. — Om Högsta Domstolen, och om Juridisk Wårdning. — Om Uppfostran och Underwising. — Om Religions entusiasu och dess Werkingar. — Priset i Skogshushållningen. — I

anledning af en artikel i tidsskriften Swea, N:o III, p. 45, rörande Predikan om ytter Domen. — Strödda Anmärkningar, öfwer den förkunnade nya Språkundervisnings methoden. — Om den närwarande tidens Wetenskaplighet. — Reflexioner i anledning af Löfings Hårads-Rätts utslag, af den 28 Julii 1826, angående Kyrkoherden E. M. Hederström. — Jens Immanuel Baggesen. (Biographie). — Den Argusska Ärligheten. — Om Pilgrimsfärder från Sverige. — Med Anledning af Argi Postscriptum N:o 2 till Kometen.

#### Recenserade Arbeten.

Trettondagsafton, eller Hvad wi Will. Af Shakspeare. — Anteckningar öfwer Egyptens handel och dess näringsars tillstånd, m. m. Af G. E. Lundstedt. — Ecclesiastik tidsskrift. Utgifwen af Rogberg och Winbom. Häft. 1. — Swea. Häft. 8, 9, 10. — Dikter af K. A. Nicander. Häft. 2. — Grunddragen af Philosophiens Historia; af L. Hammarström. Afdeln. II, III, 1. — Riksdags-Historien; af Fr. Boye. Fortsättning från 1672 till 1734. — Religions-Lal wid åtskilliga tillfällen; af J. D. Wallin. Del. 1. — Predikningar, af J. J. Hedrén. Del. 2. — Resor i Europa och Österländerna; af J. Berggren. Del. 1. — Männskensgwäckarne; af Afar Lindeblad. — Försök till Lärobot i Gamla Historien, för Lärdoms-Skolor; af J. Ekelund. — Swenska Riksdagarne emellan åren 1719 och 1772; Del. 1. Bihang till Riksdagen 1719, af J. P. Cederschiöld. — Antonius och Cleopatra. Af Shakspeare. — Notices sur la litterature et les beaux arts de Svède, par M. d'Ehrenström. — Markos Bogaris, eller den Sellebiska Ernen. En Örefisk sång; af K. A. Nicander. — Lärobot uti Målnestkonsten, lämpad efter werelunderwisingsmethoden; af E. D. Fineman. — Berättelse, utplåst uti Kongl. Landtbruks-Academiens offentliga sammankomst den 28 Januari 1826. — Floris och Bianca Fiore. Saga på Vers. — Othello. Af Shakspeare. — Jag skall alldrig luga. Romisk Roman. — Skaldesförsök; af A. Graffström. Häft. 1. — Swenska Academiens Handlingar ifrån 1796. Del. 10. — Kort öfversigt af Chemiens Historia ifrån de äldsta tider. Lal af E. D. Höson. — Utkast till Betraktelser öfwer wisa styden af Catechesen, författade af H. Schartau. — Kongl. Witterhets Historie och Antiquitetens Academiens Handlingar. Del. 12. — A-

farne, Ring. Afdeln. 3. — Tal wid J. D.  
Begräfnings den 9 Augusti 1826; af Bi-  
kop Wallin. — Molnen. Lustspel af Aristophanes.  
— Manfred. Af Lord Byron. — Högrens Samla-  
de Skrifter. Del. 3. — Walda Skrifter af Jacob  
Frese. — Årsberättelse om Vetenskapernas framsteg,  
afgifne af Kongl. Vetenskaps Academiens Embets-  
män den 31 Mars 1826.

*Aurora*

### A f u s t i k.

#### Månförmedlelse n.

Kära måne håll, nej håll!  
Slåt ej ljuset i din lykta,  
Öbr ej svart din hvita boll,  
Låt ej silfverstrimman flykta!  
På momenten skall jag ut  
Att min tåcka Etoris råka;  
Måne, hvarför skall du bråka  
Med din linslump hvar minut?

Ingen Stockholms lykta ger  
Någon riktning för min rosa,  
Endast natt jag för mig ser;  
Stäckars liten coeli Rosa  
Uti samma gval hon är,  
Öar och trefwar nu och samlat,  
Tills uppå en stoc hon ramlat,  
Och det flux på hufwudt bär.

So förutan månens sten  
Kan sig någon kärlek tänka?  
Natten blir då kall och klen,  
Och en sorgbedokad enka.  
Kära måne war då blid,  
Upplys mörkrets regioner! —  
Dock, ej mina klagotoner  
Will du nånsin kännas wid.

Har jag ej besungit dig  
I Kalendrar och Kometer?  
Skyddat dig på nattens sig  
Våd' för otact och förtreter?  
Prisat, ja för hvarje man,  
Desa horn du bär i pannan,

Stora att ej någon annan  
Mer än L. den bästa kan?

Men så säg då orsaken,  
Hvarför så mörk du blifwit?  
Tyft, jo tyft, jag anar den:  
Edet dig en fru har gifwit,  
Hvarpå stöndhet allt har hwåstet,  
Som är rätta himtaluft,  
Hon är herre uti huset,  
Du blott förklä åt din håst!

Friskt om bagen i den blå  
Himtasalen hon sig swänger,  
Men när natten kommer på  
Hornena hon på dig hänger.  
Stäckars måne! tänk om nu  
Samma lott i gwall mig händer,  
Och förån din glans du tänder  
Jag får horn precis som du!

Måne! ej min stöna mer  
Att ditt skimmer jag skall säta,  
Den som ej likt ugglan ser  
Må ej nattens stöte wälfa.  
Nej, i röda strålar swall  
I de grönbetäckta lundar,  
Der med wällust bagen blundar  
Jag min flicka söka skall.

Men min kärlek är och klar,  
Som den sol på fästet skrider,  
Midt på da'n min tyb jag tar,  
Timmän skyndar, natten lider.  
Hej! der ser jag ljusets klot,  
Aurora mot mig winkar,  
Förn två gångor ögat blinkar  
Är jag wid min stönas fot.

Ha! nå äntligt fast för sent  
Erdswar månen opp för bergen,  
Flåt och stum och fyrabent,  
Wlet som subdrifwan till färger.  
Stäckars man hans hufwudbry  
Skrynktor uti pannan söder,  
Hur lekamen han än giber  
Snart till nedan går hans ny!

Stockholm,  
Trykt hos C. F. Wennström.

# R o m e t e n.

N:o 103.

Onsdagen den 27 December 1826.

Om Compromisser,

och isynnerhet om den mellan Kronan och  
Handelshuset Michaelson och Benedichs.

Äro i någon sak å båda sidor — heter det i Rätteg. B. 24 Cap. 2 §. — så widlyftiga räkningar, att deras beskaffenhet ej kan af Rätten uteläsa," då må dessa frågor "först af goda män utredas och det ostridiga från thet stridiga skiljas." Men — heter det i Uts. B. 4 Cap. 15 §. — "hafwer man å båda sidor sktit thet, som twist är om, under goda män och utfäst sig att ndbias å theras slut," så har man också samföridigt att derefter råta sig.

Häraf är klart, att compromissariers utväljande är en ganfka legal utwäg, hwilken begagnas så wäl af den domstol, dit ett mål redan är draget, som och af parterna sjelfwa, i frågor neml. om mitt och ditt, innan twisten blifwit lagd under offentlig domares pröfning; för att få saken i goda afgjord, och att förforta eller förefomma rättegång. En compromissorial rätt är således i sjelfwa werket intet annat än en förliknings-domstol, hwilken i denna egenfkap har det uppdrag allmänna lagen ålägger domarena sjelfwa, och rättskänslan hwarie medborgare att på allt sätt söka befordra. Larmet deröfwer att twenne parter i mål rbrande gods och penningar, eller i ersättnings frågor, hänstjuta sin twist till en sådan förliknings-domstols wänliga afgörande, rbier således uppenbart att man icke rätt wet hwad man wil, och att man har öwederfägligen orätt. Ty wifserligen kan ingen ting wara mera sifest, än att wilja sätta i fråga andra medborgares allmänt erkända rättighet, om förbandet af sina egna angelägenheter.

Att den dom en compromissorial-rätt faller skall noggrannt efterleswas, följter af des egen natur, då den gifwes för att förefomma rättegång inför domstol, och detta ändamål icke kan uppnås, utan att förutsätta nämnde efterlesnad såsom nödwändigt wilfor; hwarföre och lagen bestämmer att en sådan dom executivt kan bringas i verkställighet. Det är alltså gifwet att dylika domar måste kunna göras offentligen bekanta, då de i det offentliga skola hafwa följder; deremot hwad de gode männens uttranden och öfwerläggningar före domslutet angår, så torde de icke kunna bekantgöras, då dessa, såsom domare, wäl icke annorlunda kunna betraktas än såsom Jury-män; och så länge sådana compromisser hafwa behandlat endast privata personers twister, har åfwen dessa öfwerläggningars offentlighet icke blifwit satt i fråga, då de för tredie man egentligen ej kunde wara af interesse.

Helt annorlunda blef förhållandet då, som i ersättnings frågan mellan Kongl. Maj:te och Kronan å ena samt handelshuset Michaelson och Benedichs å andra sidan, målet war af den wigt och beskaffenhet, att det måste ådraga sig hwarie medborgares lifliga uppmärksamhet, hells då nationen har rätt att af sina medlemmar fordra redogbrelse för grunderna till sådana af dem widtagna beslut, som på des bästa och fördel i någon mån inverka. Här kunde man således icke åndbias med blotta domslutets offentlighet, hwilken alldrig borde sättas i fråga, utan här måste alla stäl för detsummas widtagande, likaledes kunna göras allmänt bekanta, om folket skulle wara tillfredsställdt. Då — enligt hwad Argus III för någon tid sedan förmutat — i en sådan händelse edfäst förtegenhet af compromissarierne

fordrades, skulle dessa nödvändigt, så snart de hade någon känsla af medborgerlig pligt, undandraga sig att sitta i en rätt, der man begärde af dem ett tillför, i hvilket de woro skyldige så väl sig sjelfwa som deras medborgare att icke ingå. Att parterna erkände giltigheten af denna compromissariernes berättelighet, wisade utgången, emedan de, i sjället för att begära en dom, hwilken borde tjena till owiltorlig efterlesnad, inifrånkte sig att hbra en ensfildt mening, dem till ledning och rättelse.

(Slut e. a. 9.)

Oden i Swithiod och dess Recensenter.

(Slut fr. No 102.)

Man skulle gbra vår theater publik ganska örrätt, om man påstod den wara fråsmagig på sceniska föreställningar; fastmer har den i allmänhet wisat en christlig fördragsamhet i affcende på den dramatiska beståndsdelen af skådebanan. Obilligt wore det dersöre, att i affcende på Oden i Swithiod siegra sina anspråk. Men hwarifrån härleder sig väl orsaken till detta bemödnande, att lägga så mycken wigt på just detta skådespel? Dersöre att det är inhemskt? Sådant är mindre sannolikt. Det länge föregående ryktet, liksom den kostnad och det arbete man användt för att så mycket gällande, torde till en del hafwa blt åstådarens fordringar. Innu tillkommer en sak, neml. att förf. till tragedien walt ett förut af en bekant skald behandladt ämne, och derwid arbetat i samma stil, fastän med sibrre frihet. Hos många wederbörande har den sista omsändigheten troligen ganska betydligt influtet på omödmnet, och man lär hafwa tyckt, att, då ens egna förfök och de utlärde måstarens konstverk i samma wäg icke ämnat någon waraktig lycka, det ej wore tillständigt för en nykomlinge på witterhetens bana, att hålla sig längre upp inför allmänna öfsten. Dock wilja wi ej härmed hafwa sagdt, att det varit så särdeles wälbetänkt t. ex. af Stockholms Posten, också en sleppsbruten tragedi, att så obarmhertigt tilltyga den stadars Oden i Swithiod, hwilken, så långt wi weta, å sin författares sida framträdde utan några anspråk. Ej mindre Postens egen prisbelönta Blanka, för hwilken dess förf. lidit så mycken smälek, än sjelfwa den af en bland smakens arcopagi-

ter förut författade och, af Posten, såsom ett ideal framställda Oden hafwa fallit just på samma wäg, som den öfwerlagade Oden i Swithiod, d. w. s. genom denna ödnande kyla, denna affecterade pathos utan värma, denna konsilade stelhet, som tillhör den förfelade Franska cothurnen. Om man för att efter mängas tanka göra förf. till Oden i Swithiod den sibrsta hedern, jemnför hans sorgespel med Hr af Leopolds, så skall man i begge finna samma brist på individualisering, på handling, på sann historisk uppfattning af tidens character, samma onaturlighet i känslor, samma mislyckade sublimitet i dictionen, fort sagdt, samma förwändhet i allt som utmärker ett dramatiskt poem. Man har ansbret klagomål deröfwer, att Odens ödd i den nya tragedien är omotiverad; detta erkännes gerne, men är väl personernas hådanförd i Hr Leopolds stycke på något sätt af nöden, eller åstådaremer den någon tragisk effect. Utan twiswel förtöder Hr Leopolds Oden en mera öfward hand, och har wisa utmärkta sidor, som den nya Oden saknar; den förra är ett barn af sin tid, och måste dess efter bedömas, då deremot den sednare kan anses för en gengångare. Men, å en annan sida, kräfwer man också icke mer af den erkände måstarens säkra pensel, än af en lärning, som der till blott är en anonym dilettant i sin konst? Debetom, hwilket är wäl det wäsendiliga företrädet hos Leopolds Oden? 1:o den briljant polerade wersen, den mera troget hållna characteren af de Franska begreppen om tidens och rummets enhet, hwarigenom Hr Leopold undwiltit 2:ne stora fel, som i den sednare Oden förefinnas, neml. 1:o swäfwandet mellan den mytiska och historiska uppfattningen; 2:o framställningen af den succession af år, som erfordras för ett folkslags kultiverande, och hwilken alldrig kan bli ett föremål för den dramatiska konstnårens handläggning. Ur en annan synpunct har Oden i Swithiod något som motwäger detta, och det består deruti, att den, genom sin omwexling af raster, är mindre trötande än sin föregångare, och har åtminstone ett par scener af verklig poetisk effect, framför allt slutscenen eller Drage-Sången, Odens Drottning, ehuru denna kanske låner sitt mesta behag af det sköna och för tillfället så förträffligt passande instrumentet.

Om således Stockholms Postens kländer af det ifrågawarande stycket härledt sig derifrån, att han

afsvurit sin förra tro och lärt leda sig af ett san-  
nare ljus, så skulle man af hans bättring kunna  
läsna sig något godt; men då han tager med ena  
handen hvad han gifvit med den andra, kan man  
ibga vänta af honom.

Såsom en ytterligare bilaga till Stockholms  
Postens mindre flott anbragna tillgifvenhet för sina  
bestyddare, må följande anföras. När förliden höst  
ör af Leopolds Ober uppfördes på den nu me-  
ra nedbrunnna dramatiska theatern, befanns det att  
huset icke var stort mer än till hälften uppfyllt,  
och att de underskundan gifna signalerna till hand-  
klappning nog lite hörsammades, (hvilket allt af  
förf. till denna uppsats kan med vittnen bestrykas).  
Sådant oaktadt åttade icke Posten för rof, att söka  
göra den satsen gällande, det pjecen blifvit gifven  
med stor förtjusning å den hörande personalens si-  
da, och han beflagade hjertligen, att localens inskränk-  
het nekade en större folkmasa njut af stadespelet,  
hvadan han ville föreslå, att för en annan gång  
Stora Operan måtte väljas wid nämnde sorgespeles  
uppförande. Då fann, om vi minnas rätt, Gran-  
staren, som annars ogerna frånträder den privilegie-  
rade suaken och endast med svindande hjerta klandrar  
det af åldern sanctionerade, det för en samvetspligt att  
upplösa, det den mindre theatern lemnat öfverflö-  
digt utrymme wid den sista representationen af  
stycket, ånssönt det samma ej på långliga tider varit  
öfnligt på scenen.

*And quill*

A P U S T I K.

W ä r e n  
eller

Det stora Tidningsbladet.

Nedan all marken en Tidning nu blifwer,  
Som ligger utlagen tvärs öfwer jord,  
Skyndom att läsa des blommande ord,  
Läsa, hvad correspondenten här skrifwer!  
Nyssiken är jag och längtar så se,  
Hvilka slags nyheter han vill oss ge.

Dokstäfwer gröna och gula man finner,  
Röda och blå, ja och svarta min sann,  
Att, att dem alla blott läsa man hann!  
Somt hwilkar sälla och somt åter rinner,

Somliga bokstäfwer guldringar fått,  
Andra wäl aderton setter här stätt.

Först jag de gräsgröna rader vill läsa.  
Stylen är wacker och rapperet godt,  
Fast efter daggen det änn kännes wält.  
Argus tråd hit med er forskande näsa,  
Säg, är det tupp- eller påfogla-fiät?  
Stafwa blott kan jag, och uselt är det.

Står ej att läsa, att nyss till oss neder  
Stigit en konung med brinnande spann,  
Wären, den ålsktiga, så kallas han?  
Står ej, att han till en högtid sig reder,  
Som för sig ställ på hwar gråstorfsva gå;  
Säg gunslig farbro, säg står det ej så?

Men hvad är här för conseil upp i tufwan,  
Säg, nådig Oncle, männ' Statsråd det är,  
Vet på ett grässtrå och skärillu den der,  
Och högt i lusten den flarande dufwan?  
Idel courierer i swingande lopp  
Hasta från grönslande tufworna opp.

Men se en myggbans! — Hvad männ' det wäl wara?  
"Congregation!" — Säg det anade just;  
Er Jesuiter från Tyriskans kast.  
Mundt om i lusten de swärma och fara,  
Fångt med nåsduken jagas de bort,  
Stingrade, samla de sig innan kort.

Det war ett byke! Nej se hur de snurra!  
Stammen på torraste landet ju går!  
Fångt jag fårtar och fångt jag står,  
Mundt fring min farbroders näsa de surra.  
Hör hwilken sång phosphoriskt och stygg;  
Riktigt det är ena påslugna mygg!

Sticka de farbro? Fort hit med ett plåster! —  
Men se der borta ett bigtande par,  
Duswor jag tror om jag ej mig bedrar.  
Hör, hur de kuttra på sitt Pater noster!  
Det är ju hemst i upplysningens tid,  
Att wid mystiken man än hänger wid.

Nu Mosaik jag ödmjukast ombeder.  
Se hwilka blommar! O måkan här är bal,  
Stå wi i Lorngrens nygrekiska sal,  
Full utaf ljuskronor, glans och taper?

Sötaste farbror, nå war intet stum,  
Säg mig, hwad stå wi wäl här på för rum?

Men apropos om proceßer! Mig lyfter  
Skåda hur dylika scener gå till. —  
Jag skall dig wisa det om du så will;  
Se på den bocken som ordena kryster,  
Se på hans krumsprång, hans knuff och excess;  
Det i juridiska stylvn är proceß.

Men hwad är det för en boll der på grenen,  
Lik en Komet? — Jo ett getinge bol!  
Stundom det nämnes akustiska scenen,  
Alla farbröder till gamman och ro.  
Surrande, hwinande, slickande kumt,  
Uddiga gadden de kalla för skämt.

Men låt oss se på den rinnande strömmen!  
Rågornas krus omsom faller och ån  
Stiger den brusande floden igen.  
Åsfångt att hämma ett strömlöpp med tömmen,  
Vore det också, jag ber om försök,  
Sjelfwaste farbror med hela sitt hof.

Men låt oss läsa! — På ången den efen  
Säkert är höfding, om rätt jag förstår,  
Vredwid som länkman en nötbuffe står.  
Ränta, snart öfwersten kommer på kneten,  
Det hörs i toppen på kråfornas ljud,  
Pår är balance innan nyår, will Gud.

Finns intet lurndrejar gods att notera?  
Jo! se hwad dun som det sfogsfårret bår;  
Datar af lurndrejad bomull det är.  
Farbror alltsammans bår flux confisqvera!  
Se på den strandridarn grodan i dyn!  
Igelu beriente så becksuwart om hyn.

Skorn, den hopparn, Gourreausitt sig swänger,  
Fast ej heroiskt på grenarne kring.  
Se utaf myror hwad slår och hwad spring,  
Medan som örnen på molnena hänger!  
Myran är fristatens adel i sand;  
Pöbel, om farbror täcks ta den i hand.

Men låt oss sluta att läsa. — Jag tycker  
Att en motion icke skadar derpå!  
Hej! farbror Trulshpen, hej låt det nu gå!  
Bort med de twåra och surmulna nycker.

Jag skall fournera med hurtig must,  
Farbror med slångpolska och mosaik.

Midt uppå dagbladet friskt låt oss swänga!  
Dokslåfwer dansen med farbror ifring!  
Lallar och granar hej tagen i ring!  
Jag will med trumpinn på trumskinnen bånga,  
Hej, gunstig farbror, se det war galant;  
Så skal man dansa, säg, är det ej samnt!

Fammen han ströttar i skogen, och skatan  
Ströttar på gården, der gåsena gå.  
Friskt farbror! heisan, hej dansa på så,  
Naf som en litypale der uppå gatan!  
Hand i sidan, en tum så omtrent;  
Hej, gunstig farbror, det går excellent!

Blommorna wisna och solarne slockna,  
Vådarne grumlas och ången blir sul,  
Windarne sjuta: "Rättnu kommer jul!"  
Slådarne klinga och skvarne tjockna,  
Snddrifwan swäller som bolsfret i sång,  
Frosten förflurar båd plume och gehång.

Annutarne renna och eldbrasan flammnar,  
Blontotten brinner, och swalan i sid  
Lägges på botten att somna och dö.  
Barnet i knå på sin "farbroder" slammnar;  
Rosen will leka med solsten och wår,  
Der hon i sönstret bland krusforna står.

Mopsarne wådra och kattorna riswas,  
Talgoren sitter med banken i mund;  
Pojkarne åka i wikar och sund,  
Då'n af policen med stenar de drifwas.  
Morgonen waknar wid nio, och har  
Månen och natten i famnen änn qwar.

Och härmed slutas för året wår polska,  
Guldiden flyttar i gamman och lef,  
Låt oss på farbror få nappa en stel!  
Ej är det wårdt att stå trög och dolfska,  
Klockan är elfwa och huset är slut,  
Och uti skogen hörs Warulfwens tjut!

Stockholm,  
Tryckt hos E. F. Wennerström.

# R o m e t e n.

N:o 104.

Lördagen den 30 December 1826.

## Frrikes Underrättelse.

Stockholm. Att Tjenstemännen wid Tullverket, med 737 röster emot 38, antagit Regeringens proposition, i afseende på bildandet af en förbättrad pensions-inrättning, har allmänheten, genom Tidningen Journalen för förlidne gårdag, inhemtat. Vi kunna af Journalens artikel icke draga någon annan slutsats, än att de 38, som röstat emot inrättningen, skulle af de 737 som antagit densamma, vara tvungne, att i pensions anstalten delta. Härefter wore wäl intet att inwända, i fall det wore afgjort, att de fleste rösterna äfwen i detta fall borde gälla. Men då det wäl kan vara möjligt, att hela pluraliteten winner på förändringen, och att deremot endast minoriteten derpå förlorar, så tyckes billigheten fordra att de, som ogillat förslaget, må hafwa sig öppet lemnadt, att affäga sig delaktighet i den nya pensionskassa utan att derigenom förlora någon af de rättigheter, som, genom förra pensions inrättningen, varit dem förunnade. — Måhända är också en sådan frihet dem lemnadt; men i Journalens uppsats finnes åtminstone dertill intet spår.

Om Compromisser,  
och isynnerhet om den mellan Kronan och  
Handelshuset Michaelson och Benedicks.  
(Slut fr. N:o 103.)

Stämmanden mellan en sådan consulta — att wi  
må kända den — och en compromissfördrag,

är, efter hwad wi förstå, ganska wättaglig. Då den sednare faller beständ dom, mot hwilken icke wädjas kan, och då denna dom, enligt bästa wett och samwete utsagd, efter gemensam öfwerläggning, i följd af de fleste rösterna, lemnar ett bestämdt utslag, uttalar den förra utan omröstning, sin mening öfwer det billiga i saken, efter sitt begrepp derom, och meddelar ett råd, som det står alldeles i de rådfrågandes öfn att efterfölja eller icke, att gilla eller förkasta, och att i wisa delar antaga, i wisa frångå och i wisa modifiera, allt efter eget godtsinnande. Likasom nu, i det allmänna lifwet, ingen person kan skickligen neka att gifwa ett begärdt råd, kan wisserligen en sådan consulta, så widt wi inse, icke undandraga sig att lemna sitt utläsande öfwer den fråga, om hwilken twenne parter bästa höra uttrande skall tjena till owillkorligt och noggrannt rättensnöde, kan ej heller densamma eller någon enskildt medlem deraf, se sig bunden utaf annat än sitt eget godtycke, i afseende på offentliggörandet af sin framsagda mening, äfwenom den, icke förwarad i något protocoll, ej kan utbekonnas och framläggas för allas ögon.

Genom utwecklandet af dessa allmänna, enkla och, som wi förmoda, obefridliga grundsatser, börpas wi hafwa tillräckligt utredt sielwa hufwudfrågan. Det kan således tillkomma endast Argus III och den honom egna wana att blåsa allarm, så snart något icke lämpar sig efter hwad han för sitt publicistiska wärf ansett fördelaktigast, att tabla de, i frågan om ersättning till handelshuset Michaelson och Benedicks, i och för den återgångna bekanta skrypphandeln, wäls-



da compromissorierna, för det de icke undandragit sig att yttra sin enskilda mening, hvilken icke förbinder någon till efterblid, och den de icke förpligtat sig att hvarken omtala eller förtiga, sedan desamma förut nekade att, med iakttagande af ett affordradt tyfihetslöfte, affåga en compromissorial dom. Synnerhet måste det förefalla, lindr gäst sagdt, högst obehörigt, att offentligen samt till och med under utpekande af en enda wiss person ibland dem, kassa öfwer besagde konsulta den bestyrelsen, att den rådt wederbrände en hjälpsam hand, att undandraga den sak offentligheten, hvilken inför laga domstol behandlad, naturligtvis måste blifwa för alla tillgänglig, då det berodde på parterna sjelfwa att draga den dit, eller att fins emellan afgöra den, om de så behagade, både utan compromiss och konsulta.

Dock, med hänsyn till våra, af konung och ständer gemensamt bestånda constitutionella former, måste det medgifwas, att Argus har full rätt till sina anmärkningar deröfwer, att en sådan hemlighet vill bibehållas öfwer allt det, som angår den betydande skeppshandeln; och deröfwer, att Statssekreteraren för Krigsärenderna förnekade meddelandet till och med af regeringens skrifwelse om sättandet af compromissen, dela wi Argi förwåning. Wi hafwa redan förut i denna tidning, genom jemnförelse af flere grundlagsrum fins emellan, sökt styrka vår mening, om det icke just striete constitutions enliga i den, om wi ej bedraga oss, af Statssekreteraren för Finansärenderna först ären 1812 eller 1813 påbitade utwäg, att, medelst förklarande att den eller den handlingen blifwit bifogad statsråds protocol-lerna, undandraga den offentliggörelse. Men skulle också denna, på en twetydighet i tryckfrihets lagen sig stödjande åtgärd, anses som riktig, kunna wi icke neka att wi äro förwånade att se, det höga wederbrände fortfära att iakttaga denna åtgärd i afseende på en fråga, i hvilken offentliga röstern redan förklarat sig emot desamma.

#### A f s t i k.

**D**å en wandrare wäl hunnit opp på en höjd, brukar han wanligen stadna för att, som man pågår säga, pusta ut och med desamma kasta en blick tillbaka på den wäg han passerat. Så tillhör det

äfwen menniskan att göra under lifwet. Det är så föllan hon får eller ger sig tid till ett stilla besinnande, att hon borde med glädje mottaga hwarje tillfälle som i detta afseende henne erbjude. Ett sådant tillfälle, en sådan hwilopunkt, är slutet ut som början af hwarje år.

Med morgondagen, hvilken är nyårsafton, hinna wi upp för den långa backraden af dagar. Den första 365-delen af året löper till ända; skulle ej den bana wi under tiden genomågat, förtjena en uppmärksam blick af vår eftertanke?

Man har liknat menniskolifwet wid en wäg, och man måste erkänna att bland många andra, äfwen denna jemnförelse är tillämplig. Om wi nu för att göra vår betraktelse desto ästädligare, gifwa denna sammanlikning mera beständhet, så kunna wi säga: Menniskolifwet kan förliknas wid den wäg man färdas mellan Stockholm och Norrköping. Wi wilja förstå efterse i hwad mon denna liknelse kan wara träffande eller icke, äfwen i trocts af dem, hvilka högst förnämligt rycka på axlarna åt dylika, som de kalla, låga jemnförelser.

Om wi taga den första stationen ifrån Stockholm till Södertelge, så kan den lämpligen liknas wid sjelfwa lifwets begynnelse. Södertelge blir då den inlånga barnkammaren och de otrefliga blöj-ären. Svårt är der efter skjuts, och får man anteligen någon, så äro, liksom barnfötterna, hästarne sundom så fåna, att de knappast kunna forsla fram den resande. Man har utöda med att transportera sig från den ena platsen till den andra, och ofta måste man wandra på de fyra. Barnmaten och Södertelges fringlor, den inifrån och obehagliga smygningen, med undantag af grannarnes besök från Stockholm genom kanalen, tyckas göra tafan fullkomlig. Tilläggnom, att liksom Södertelge sjelf måste skjutsa, så är barndomen jemväl lemnad icke i fremmande häll och reserv händer, utan i de husfader och moderliga armarnes stötsel.

Närmaste stationen från nämnde stad är Wilkrog, och liksom detta är den första gästgivargården i Stockholms län, och ligger 5 mil från huswädes staden, så äro också ungefär de ären tiden då man flyttas ur barnkammaren ut i en friare natur. Den börjar också verkligt utgå sina armar ju längre fram man färdas åt Norrköping, liksom fordom Mansell St. Claire i Westalen, då hon i balletten småningom utvecklade sitt anlete ur st-

jan. Hvem rejer förbi trakterna af Swårdsbro, Berga, Swårta, med flere ställen, under en skön sommarmorgon, och ser ej här en spegel af de första lifliga gossarna? Maska äro hästarna, wägarne sköna, och allmogon friskt i hjertat och friskt i åtsäfwor och ordalag. Hvem passerar kallfönnigt förbi den omkring Swårdsbro genom ångarne rinnande ån, hwilken, liksom ett silfverband omkring medjan af en 15 årig skönhet, slår sin arm kring wackra kullar? Hvem har blickat upp från wägen åt Swårta och ej stadnat och njutit af den wackra lunden, der man liksom tycker sig se mellan träden skogens genier skymta fram, under brusket af masugnens tjutande pipor, stömmens forß och de tunga asinätta hammarlagen? Mjöl och smör, smultron och färskt bröd mörta på gästgifwargårdarne, och man upplyfter tacksamma händer att nu änteligen hafwa kastat Södertelge och Wilkrog långt bakom ryggen, för att andas friare och njuta litet mera af lifwet.

Men nu kommer en afswarsammare tid och den beniga stolpilt examen wid Nyköpings tullbod. Den första frågan är här, liksom i all uppfostran, hvem är ni? Hwarthän rejer ni? Hwad är er bestämmeelse? Med ett ord, man måste wisa upp pass. Sedan dessa frågor äro beswarade och passet granfadt, färdas man upp till torget och gästgifwargården. Här först får man rätt weta hwad kloktan är, och stora tornets påminneelse om tidens dyrbarhet wisar, att en rund tid är försluten sedan resans begynnelse. Fortast gingo dock de raske ynglinga åren. Det war en jenn wäg och hurtiga skolar. Ett widsträcktare lif börjar. Nu kan man änteligen med anständighet tråda in på källaren, för att förfriska sig och utan att skämmas förskaffa sig en och annan bror på köpet. Ifrån de små husen på gästgifwargårdarne, kommer man till större och rymligare. Andra förhållanden intråda. Lifwet är här mera mångfaldigadt. Större werksamhet, en lifligare skiftrikhet. Måstuga med torn, borgmästare och råd, fiskal, pastor, handel och wandel, koftryckeri, ståtliga mjölkwarnar, bastant stenbro, skanner af stångjerns last, landshöfdinge säte, små wackra trädgårdar, och så vidare. En bild, om wi få wäga säga, af den frastiga mannaåldern.

Ifrån Nyköpings forfar wägen att ännu wara jenn, men sulare; släcka gården, ringare skog, mysket för gomen, mindre för ågat. Huslighetens många besyr och omsorgeruas period. Jette synner-

lig ryktbar gästgifwargård på Jäder. Wägen dit opp full med gul senap, kanske en symbol af det bittra, som de husliga göromålen gifwa. Änteligen efter en lång resa, blir man trött, astoneu stundar, solen kastar sina röda strålar på wagnskarwarne, den sjungande fläderstjarnan tyfnar och lemnar ruin för kråfornas larmande i granarne, och nu erbjuder sig till en stilla frid och nattqwarter gästgifwargården Wreta. Hästarna spännas från, kappfäcken häres in och man frågar efter en kammare, en bädd, en god hjerpe, bröd af Norrköpings ståtwarms mjöl och en stinande silbunke. Wården är höflig, man finner sig wäl, spisar och dricker ett glas win, i fall man har något sådant med sig, och låter den stora granstjogon der omkring hålla waft under natten.

Här ha wi bilden af den börjande ålderdomens period, då man önskar sig en plats att få hwila ut på; som prest ett pastorat, såsom auscultant en domsaga, såsom engagerad wid tullen ett distrikt och slående wid gardet ett landtregemente.

Åter instundar morgonen och man måste ånyo ut att stakas på kårnan. Nu börja de tunga backarne. Fården går i den djupa sanden fot för fot. Göromålen blifwa enformiga. Idel skog och sandbankar. Man känner sig ensam. Inga eller få wandrande mötas, och alla som komma åkande, följa den maktiga rågerdningen. Det wackra Stafsjö uppfrisar wäl ågat, men talar med sin omgivning dystert till känslan. Kroket har intet brillant, och sedan kommer skog hela wägen. Bilden af den sista lefnads perioden. Man grånar i håret som granarne rundt omkring. Kinden blir skrällig, som de med mossa bekladda bergen, stegen såsom hästarnes, långsamma och släpande, och blott här och der uppfrisa sidar, hwilka ligga mellan de brådsörtande backarne, liksom minnespeglar för vårt sinne. Wallhjonens horn och skällornas klang hålsa drat från de aflågsna bergen, och påminna att åfwen här stannas lefwande warelser. Solen sticker så het mellan molnen, man blir trött, man lurar af med den stökande pipan i munnen. Man frågar beständigt huru långt det är igen till skogen slutar. Dock — frågorna hafwa en ånda; stuttbonden sidter en i sidan och säger: "Nu se wi Norrköping och Åstergötbland!"

Man waknar upp och bestinner sig på speisen af en backe. Man står såsom wid ingången till ett förlofwadt land. Se här, säger liksom en inre röst

till oss, belysningen för dina mddor. Till wensler ser du Bråwiken med sin sif, sin gds och delicata strömming; derefter ångar besirddda med fårgor af alla möjlige blomster till din förndielse, täcka lundar, landthus, skopp, torn, och en lång sträcka af blystrande jäd. Der flyter Motala ström, hwari laxar hoppa och ålar slingra sig, långa som Hr Sjdstedts s. d. repflagarebana. Der ligger Himmelstälund med sin hälsokälla och sina perlböns. Nu träder du med ett förklaradt anlete in i ditt Kanaan. Har du fbrut passerat genom stogarnes och ensamhetens rife, så wandrar du liksom på nytt född in i en helt annan werld, och med hwarje steg du tar, släppta från slätterne der nere upp emot dig balsamiska ångor.

Eedan wi genomgått denna jennsförelse, må wi gbra tillämpningen. Säkerligen har hwar och en af våra läsare passerat under det förslutna året genom någon punkt af det wi tecknat. Somliga sitta på två-hjuls karran mellan Sddertelge och Jäder, andra hafwa tagit sitt nattqvarter på Breta, och det gifwes åfwen de, hwilka, nu mera icke våra läsare, hafwa öfwer Kolmården hafvat in i det förlofwade hemmet.

Låt oss nu under tiden estertänka, huru wi hafwa färdats. Hafwa wi handterat våra hästar beskedligt, så att de ej på halfwa wägen blifwit tröttsförda? Hafwa wi grålat eller råkat i krafel utan behöf? Betalt årligt våra skjutspenningar, gett en beskedlig bonde sin årliga sup eller en liten drickspenning? Hafwa wi tappat några kappfäktar, något munstycke, någon pipa? Gått åflats med att föra om hwarandra? En del hafwa ått med förbud. Det äro förnåma herrar. Somliga i eget åkdon; andra hafwa fått hanka sig fram på två hjul. Men alla hafwa mer och mindre knekat på! Listigt war samtalen de 3 första timmarne, derefter minskades det, och i Kolmården slog skynnen sina wingar öfwer ågonen.

Eurellertid har, åfwen under denna discours, tidens wagn fört några minuter längre fram mot målet. Den går oupphörligt; men ingen får åta för intet! Ådr warsamt i bdrjan och friskt den sista halfwa milen. Gif skjutbonden ett godt ord och en pipa tobak, lug ej för mycket för honom, och wet han ej hwad nådig grefwen heter, som bor på berggården, så anse honom icke derföre för dum. Lär af din resa; ämnen gifwas många, och teckna

dig till minnes icke blott hur mycket skjutspenningar du utgifwer, utan åfwen hwad du ser för dina ågon och hör med dina åron.

Menniskan borde, liksom en handlande, gå wid årets slut igenom med sig sielf sitt inres hushållning, se efter huru affairerne stå, och uppgöra sin hufwudbok. Med tacksamhet skulle hon då blika tillbaka på det förgliga hon öfwerstått, det glada hon åtnjutit, leswa i hoppet för det kommande, och i en ren kärlek till sina likar och sin Skapare för det närwarande. Det origliga bdr hon påwinna sig att råtta, det dugliga att upparbeta till fullkomlighet, afwårja det oldgliga för sin utveckling, samla wärdet och lära sig använda den. Bygga ej på sig sielf, men på sanningen och det ådla, och i allt gå framåt, uppåt till lius och försköning. Lifwet är åmsom backigt och brant, och åmsom slätt; ån frodigt, ån gån det i en rak linea, ån i tras, ån i smått lunk, ån siegrar sig hästen, ån stryker han; war härwid hwarfen försfrått eller öfwermodig! Du kan alltför wål någon gång gå af i backarne, icke blott af wälwilling för den skjutande, utan för att sielf få råta ut. Slå alldrig med gårdsgårdsådrar, om hästen ej will gå; det är grymt och wanwettigt. Sätt hölre bonden att rida på kampen, så far du kungligt och ogeneradt. Bonden och hästen äro närmare bekanta ån du. Skrif ej i dagboken högre caracter ån du har, om du ej är kongl. secreterare. Målet himmes skjutligen, och spetsen af din lesnads Kålmord blifwer synbar. Glåds: röfen, som du ser uppstiga från skorstenen der wid Lyffa terget är från en laryngyta; klockan slår 12 i stadstornet, innan 1 år du framme, laxen är köft, middagen färdig och munnen i ordning på uppåferskan för att fråga: "Wafaller herrn ett glas porter på fisken? Kaffet blif färdigt till kl. 2!"

På tidningen Kometen för nästkommande år 1827, kan, med 5 R:dr Wico, praenumereras i Hrr Norman och Engströms Bokhandel. Respect. requirerter i landsorterna betala særskildt 2 R:dr W:co, uti affändnings arfwode. — Format och papper blifwa under instundande året, lika med de två sednaste N:o under det innevarande.

Stockholm,  
Tryckt hos E. J. Wenström.

# R O M E T E N.

N:o I.

Onsdagen den 3 Januari 1827.

## Om det historiska Studium.

Wid första anblicken synes det wisserligen öfwer-  
flödigt, att i våra dagar widhöftigt orda om Histo-  
riens mäktigt bildande verkän och således äfwen om  
gagneligheten af dess studium, då icke allenast per-  
soner af det första anseende inom litteraturens  
werld, långt för detta yrkat denna sak, utan äf-  
wen insår våra ögon förefalla uttråden gifwit  
densamma bekräftelse. Men om man å andra si-  
dan befinnar det sått, på hwilket den gällande skol-  
lagen bestämmer undervisningen i historien, wid  
de lägre läroverken, och de läroböcker hwilka der-  
wid wantigen begagnas, ser det werkeligen ut, som  
det hörde till tidens lynne, att aktia den historiska  
kunskapen för det likgiltigaste i werlden.

Och likwäl är all vår kunskap, af hwad art  
den och vara må, intet annat än historisk, ja hela  
vårt lif blott en fortgående erinran om hwad före  
oss tilldragit sig. Emedan det troligen icke nekas,  
att menniskan, åtminstone såsom statsborgare, ej  
skall lesa blott för det närwarande ögonblicket, ut-  
tan att hon är skyldig att snarare skadt än minskadt till  
esterkommande öfwerlemnas det moraliska arf hon af si-  
na föregångare emottagit, så måste den kunskapsart,  
hwilken i spegeln af det förflutna visar henne stuggs-  
dragen af ett tillkommande, vara den angelägnaste  
af alla, med hwilka hon kan göra sig bekant.

Öfynnerhet måste fäderne-landets historia anses  
såsom den källa utur hwilken den högsta och för-  
nämsta medborgerliga kunskap är att hemta, eme-  
dan den tecknar uppkomsten af de inrättningar, ge-

nom hwilka medborgarens alla förhållanden bestäms;  
leder till bekantskap med det folks lynne, bland  
hwilket han skall verka; framställer föremålen för  
fäderne-landets kärlek och stolhet, samt företer mön-  
ster till efterföljd, för att wima samtidens erkänsla  
och esterkommandes beundran. Detta studium grund-  
lägger såkrast patriotism, samt kärlek till fosterlands-  
det och dess höga fornminnen.

Men wisserligen är ingen historia ännu så ut-  
arbetad, att den fullt motsvarar detta ändamål.  
Hittills hafwa, framför allt sedan Polybios  
försökte att historiskt förklara Romerska statens frigs-  
styrka, nästan alla häfdatecknare hufwudsakligast så-  
stat sig wid berättandet af de styrandes gerningar  
och öden, och således egentligen gifwit en regent-  
historia: i följd af den gamla meningen, enligt hwil-  
ken regenten skulle vara allt. Denna åsigt är lik-  
wäl nu mera utträngd, för att alldrig kunna full-  
komligt återwäckas. Folken hafwa äntligen kommit  
till insigt af hwad de i och för sig sjelfwa betyda,  
och att det är endast genom dem som regenterna  
få någon betydelse. Nu mera de constitutionella  
fordringarne göra sig gällande, desto mera måste  
äfwen behofwet låta känna sig, att så historien be-  
handlad på ett helt annat sätt än hittills. Den  
måste smånigom upphöra att vara en regenthisto-  
ria, för att blifwa en för folket, hufwudsakligast  
tecknande huru hwarje nation tillkommit, förkofrat  
och utwecklat sig i industrielt, oeconomiskt, politiskt,  
juridiskt, litterairt och ecclesiastiskt hänseende, samt  
huru dess institutioner och former uppstått och stad-  
gat sig, till äwarstående uppenbarelser af national-  
lynnet. Derester kan först hwarje nation i sin his-

storia se en spegel, ur hvilken den i sann mening lär att känna sig sjelf, den grad af bildning den redan uppnått, hvad ännu återstår att göra och huruvida totala förändringar af bestående inrättningar möjligtgen kunna vara verkställbara och derföre tjenliga att försöka.

Historien känner så nationer, hvilka hela sitt politiska lif igenom så betydligt handlat för sig sjelf, som den Swenska, hvarföre och inom des stötte lika så litet ren despotism som feodalistisk aristokratie funnat så rotfäste. Vi hafwa äfwen sett, att om än folkets djupt kända wördnad för en stor man, eller och cabinetsintrigen någon gång förledt det att lemna wäldet i hans hand, och liksom sjelf förswinna i hans flugga, har detta förhållande icke varit af lång varaktighet, och så snart den bländande glansen förswunnit, eller af en efterträdare icke blifwit upprätthållen, har Swenska folket erinrat sig sin urgamla och redan i Westgötha Lagen uttalade rätt, att regent och regeringsfätt wälja och swa wråka, samt icke låtit sitt eget och såderne släktens bästa sättas på spel af en endas owisa sjelfherrskare nycker. Det finnes derföre knapt någon Europeisk nation, bland hvilken des historia förr än hos den Swenska kan taga det nya, med de constitutionella, lagligt fria ideerna öfwerensstämmande stic, som gör att den förtjenar namn af folks historia. Desså torde det icke böra gälla såsom utbrott af ett mystiskt swärmeri, att wilja se en hånsvyding på, i den omständigheten, att Sverige ännu icke äger en inberast historia, utarbetad såsom den hittills wäntigen varit behandlad, eller såsom regenthistoria. Det har neml. alldrig rått lyckats att stjupa ett folk, hwilket — med all den kärlek det ständigt hört för sina konungar, då de med stora egenheter wetat förwärfwa den — ej nönsin sånsat sig den hwarje förnuftig warelse naturliga rättigheten att sjelf öfwerlägga om sina egna ang lägenheter, bakom en wiß personlighet, hwilken i sig skulle föreställas upptaga hela nationen; och detta har så mycket mindre wetat lyckas, som äfwen des försök till regenthistorier blifwit företagne endast under sådana perioder, då nationen wäknat till samt utswat sin urgamla sjelfständighet.

Alltid har författandet af en historia, hwilken förtjenat detta namn, blifwit ansedt som det hög-

sta af alla litteraire företag, och förwärfwandet af någon del af en ära, den seklernas beundran såstat wid namnen Herodotos, Sallustius, Livius och Tacitus gått såsom högsta måtet för snillets stråwan. Ganska få hafwa wunnit denna ära, och sedan den allmänna foreran bestämmer historien att vara det hon bör wara, måste de bliwa ännu färre. Då historien går ut på att fasta hwarje individualet och hwarje nationalitet i sitt innersta, och framsälla den, med ord, fullkomligen äfkaotig; så att den wäcker läsarens lifligaste intresse, erfordras det, för att kunna framtråda såsom utmärkt häfdateknare, en sällsynt förening och samman smälning af poetiska och filosofiska anlag. Om detta wore allmännare besinnadt, skulle wißerligen icke så många drifwa sig att försöka ett arbete, hwilket är ämnadt endast åt de högsta och grundligast utbildade snillen, och då skulle icke, enligt hwad Schelling med rättwisa klagar, de fortsyntaste och ensaldigaste menniskor företaga sig att uppdragga bilden af stora händelser och utmärkta characterer, då hela deras konst består deruti att på allt högt lägga den möjligtast lägsta måttstock, och stuligen komma fram med de kostliga urpåtternas, att t. ex. en Gustaf Basa, Gustaf II Adolph, Axel Orenstjerna, o. a. woro jag wet icke hwad för stympare, emedan de icke satte sig till måt att befordra potatösködingen, eller ej då redan hade begrepp om tidnings publiciteten.

Öfhyllighet hafwa de Swenskar, som — med undantag af dem hwilka egentligen satt sig till måt att samla och ordna de historiska källorna — intill våra ider, syfvelsatt sig med såderneslandets historia, varit sådana att man med stä måst undra, hwarföre de ej bestre egat sig åt tullfriwerrit, frukomarkare handwirket eller nådet annat borggerligt nyttigt yrke\*). Då will man se höjden af dårlighet i denna wäg, må man kasta en blick på de wid skolor och gymnasier wäntigast begagnade läro-

\*) Den enda som från detta ondän är ett ärofullt undantag, är Böttin, hwilken också redan så tidigt hade aning om att historien bör wara folks icke egentligen blott regenthistoria. Att de, hwilka hafwidlyckligt äro biographer, såsom t. ex. Celsius, icke höra hit, och således icke kunna upptagas under det uttalade omddmet, försås af sig sjelft.

böcker i fäderneslandets historia, t. ex. Lagers bringes eller Wählins compendier. En lå tre anda råder wiserligen i Bruzelii och Fryxrells läseböcker; men dels kan ett sådant förtäljande af biographiska anecdoter icke anses såsom historiska utarbetningar, dels blifwa de icke så flitigt begagnade, som Wählins platta namn- och årtalsregister. Och det kan anså endast den undervisnings lagstiftare att recommendera detta till allmänlig skolbok, som har en så djup infigt uti historiens wäsende, att den yrkar att dess studium må upphöra med det af gamla tidens häfder.

### Litteraira Nyheter.

(Utdrag ur ett bref från Köpenhamn.)

Uf nyheter har vår litteraira werld nu för tiden just icke många. Att Ingeman utgifwit en stor fosterländsk roman i 3 band, Waldemar Seier, har du väl redan hört: den berömmes mycket. — En angenäm nyhet torde det wara, att Dehlenschläger nyligen fulländat en ny nordisk tragedie: Baeringerne i Nyklegard, som ännu i winter wäntas uppförd. — Dessutom har han i sednare tider skrifwit icke mindre än 3 Öreror: Fl-v-gten fra Klosteret, till musiken af Mozart's Così fan tutti, (den blifwer med det första uppförd); Amors Hævn samt Portraitet og Døsten. Af Tragedien wäntar man sig naturligtwis mest, och man ser den med längtan till mstes. Dehlenschläger ernar också utgifwa en samlad, ny upplaga af sina Dramatiska Arbeten; men det lär wisst ännu dröja någon tid, innan han börjar dermed. — Dr Heiberg, kwors Vaudeviller Kong Salomon og Førgen Hattemager samt Aprilnarrerne gjert furore på vår scen, har nyligen lemnat en ny: Recensenten og Dyret, hwilken är ytterst dårlig, och hast det ödet att blifwa utkw'blad. — Bland förra cefterlitta werk är en samlad upplaga af Jens Waggesens Skrifter i 16 till 18 band, hwartdera på 30 ark, det wigtigaste. Den beskrives af den framlidnes 2:ne söner, och en subscriptionlista cirkulerar redan. Bland annat kommer denna samling att innehålla 4 h'ftills utryckta band af hans Labyrint, och många andra

tryckta förra och mindre dikter. — Af Christian Wilsters Verättelser och Skaldestycken utkommer till nyåret en liten samling, och af Ingeman ett band små Verättelser. — Då du sednast war här, tror jag mig hafwa omtalat saken emellan Grundtvig och Clausen, i anledning af Grundtvigs skriftskirkens Öjemæle, förbledd af Clausens förra werk om Catholicismen och Protestantismen, — ett juridiskt mål, som wäckt mycket uppscende. Det är nu afddmdt wid Hof- och Stadsrätten, och har utfallit till Clausens fördel, då Grundtvigs förnedrande yttranden äro blefne mortificerade, och Grundtvig dömd att böta 100 RD. Detta angår emellertid blott det formella i Grundtvigs skrift, och de deri förekommande ärerdrige uttryck; hwaremot Grundtvig will fortsätta saken wid höggre domstol, och der söka Clausen dömd för det materiella i samma werk, samt de deri befintliga afwikelser från den Augsburgiska bekännelsen. Man twiflar mycket, att saken för Clausen skall få något godt slut, och detta så mycket mindre, sedan en afhandling af vår berömda lagkunnige Statsrådet Drsted, till Clausens fördel, wäl lat så mycket misshag hos en hög person, att Drsted warit nödsakad att tråda ur Consistorium, och böla på att helt och hållet falla i onåd.

Min litteraira werksamhet får ej anderum, helst jag, förutan öfversättningen af Walter Scott's stora werk Om Napoleon, hwilket nu med hwar postdag wäntas hit, har för händer utgifwandet af en aesthetisk månadskrift, hwart häfte omkring 10 ark, den der från nyåret skall tråda i stället för Morgenbladet. Denna förändrade formkräver ett strängare urwal af artiklar, och jag har wärt lycklig nog, att till 1:sta häftet få bidrag af Dehlenschläger, Ingeman, Rabbe, Christian Winther, m. fl. utmärkta skaldar och litterateurer. Då jag också upptäcker öfversättningar af goda fremmande producter, skulle jag med glädje mottaga ett och annat utryckt poem af Tegné, Geijer, Atterbom, o. a. om du kunde och wille tillfända mig dessa blomster från Swenska Parnasen.

Om Corrections-Inrättningen på  
Långholmen.

Bländ de sannt vackra drag, som characterisera vår tid framför flere föregående, är åsven detta ädla bemödande för allmän välgörelse, hvilket allt mer och mer börjat omfatta de ringare klassernas så väl fysiska som intellectuela behof. Wisserligen har detta sträfvanne någon gång urartat till en själslig känslöshet och en verklig yrrel efter att gdra hwad man kallar godt, utan afseende på hwad det egentliga och rätta sättet borde sökas. Så har man sett de mest widunderliga testamenten till fattigastatter upprättade, eller orimliga summor bortslösade på en skolnrättning för råfna och skrifa, hvilket nu mer nästan kan lära sig sjelft. I allt detta, åsven det skeswa, råber sig emellertid närvarandes lynne, så att wi med skäl kunna kalla vår tid **Wälgörelsens tidehvarf**.

Om derföre redan tiggaren kan börja att anse sig för löslig, emedan hwar och en i sin mon och efter sitt pund söker att lindra hans forstiga belågenhet, under det han sjelf helt bekymmerstidslos lar sig i dagsljuset utan omsorg för morgondagen, så kan åsven sjelfwa brottlingen numera med mindre sasa betrakta sitt öde, emedan åsven in i sjelfwa fängelsernas natt människokärlekens milda strålar spridt sitt sten, och till ett bysigt befordrande råfna wi med skäl de förbättrade correctionsanstalter, hvilka under de sednare åren inom vårt land börjat utöfwa sitt milda inslytande.

Allmänheten har sig trotligen, åtminstone genom ryktet, bekant den förändring corrections inrättningen på Långholmen under ledningen af nu warande styrelse undergått. Wi tro det icke sakna allt intresse för våra läsare, att häröfver lemna ett slags underrättelse, isynnerhet då denna sak rör sig så nära våra samsunds-förhållanden.

Den förra inrättningen war wisserligen i många delar god; men ågde dock en hufwudsaklig brist. Den war, liksom våra fängelers tillstånd ännu till det mesta år, beräknad mer på att åga en plats, dit man kunde affstilla den brottlige, och sålunda sätta honom ur stånd att tillä widare inom samhället åstadkomma skada, än att fästa derunder ett allwarligt afseende på hans förbättring. Häråf inträffade att de som uttjent sin strafftid, ej sällan för andra och tredje gången mera förwärrade dit

återkommo. Denna brist synes genom den nya organisationen wara häwen, och har redan börjat wisafitt wälgörande inslytande.

För att gifwa våra läsare ett begrepp om de åsfigter, som leda den nu warande både nitiska och aktningwårda styrelsen i sina företag till ändamålets winnande, wisja wi här gdra några utdrag af de allmänna föreskrifter, hvilka äro för inrättningen gällande.

Det hufwudsakligaste medlet att bibringa bättring i tänkesätt och seder är Religionen. Af denna orsak är det oroföretaget, att Styresmannen och Inrättningens Pastor, häruti handla efter lika åsfigter, och att den sednare genom en sorgfällig, enskild wård och behandling af hwar och ens sinne, hjerta och begrepp, lär sig känna correctionsisterna och förestaffar sig deras förtroende, åsven som att han tillkallas och biträder wid sådana tillfällen, då offentliga förmaningar, bestraffningar eller uppmuntringar utdelas.

Härwid får man upplysa, att Christendoms-förhör med arrestanterna hålles tvåanne gånger i wekan, den offentliga Gudstjensten skall af alla besökas; bibeln läses hwarje söndags eftermiddag från 2 till 4, under den mörkare årstiden, och från 3 till 5, under den ljufare; bön göres morgon och afton; m. m. Desutom besöker Pastorn dagligen correctionsisterna och isynnerhet dem, som till straff för serfildta förbrytelser äro för sig sjelfwa, och hwarom wi längre fram så tillfälle att orda något mer. (Slut n. g.)

På tidningen **Kometen** för innevarande år 1827, kan, med 5 R:dr Banco, praenumereras i Herr Norman och Engströms Bokhandel. Resp. requirenter i landsorterna betala serfildet 1 R:dr Banco, uti affändnings och fördelnings arswor de. — Tidningen redigeras efter samma plan som föregående åren; hwarwid tryck och papper blir lika med denna nummer. — Utaf årgången 1826 återstå ett mindre antal exemplar, åsven som några få exemplar af detta blad för 1825 nu åter kunna erhållas.

No 2 of tidningen **Kometen** utgifwes nästkommande Fredag den 5 denes.

Stockholm,  
Elmön & Granbergs Tryckeri.

# R O M E T E N.

N:o 2.

Fredagen den 5 Januari 1827.

## Inrikes Underrättelser.

Stockholm. — Ett af hufvudstadens tidningsblad har förut omtalat den lika så öfverraskande, som glädjefulla nyheten, att Shakespears förgespel *Othello* snart torde komma att å kongl. theatern uppföras. Ett annat ännu mera glädjande rykte har i dessa dagar blifwit gängse, nämligen att kongl. theatern skall lemna en representation till förmån för Grekerna, hwarwid ett historiskt skådespel, *Solisterna*, skulle komma att gifwas.

Wid slutet af förlidet år ingingo i Stockholmska bokhandeln en öfversättning af Lord Byron's skaldestycke *Korsaren*, äfvensom första bandet af Goethes *Theater*, innehållande lustspelet *Stor-Cophta*. Utom des har Swenska litteraturen blifwit rikad med en ny samling af skaldestycken: *Mina Tidsskrif. Af Eberstein*.

## Om Opposition.

Sill flera läsares stora förwåning, har man åtskilliga gånger, i ett här utkommande dagblad, sett den satsen uttalad: att det more en orimlighet att i vårt land tala om en opposition, då de personer, hwilka anses utgå den samma, icke i allo, till sina meningar, ord och gerningar rätta sig helt och hållet efter hwarandra, eller, med ett ord, att oppositionen hos oss icke utgör ett slutet partie.

Troligen måste detta hos en och annan föranleda twiflan och irring i begreppen, då, å ena sidan, det blifwit taget för nästan afgjort, att i

hwarje stat med representatif författning, opposition icke allenast är nödig och wigtig utan äfwen oundgänglig; men å den andra, att bildandet af slutna partier äro i alla stater rent af en olycka, och, för eller sednare, ledande till den fria författningens upplösning. Partiefinnet werkar neml. split och söndring i tänkesätten, och det är en gammal erkänd sanning, att till upphäfwandet af en constitution befinnes ingenting tjenligare än splittring i sinnen. Skulle då oppositionen befördra detta onda?

Wi förmoda att denna fråga skall få sitt bestämda nekande swar, genom ett utveckladt riktigt begrepp om oppositionen, hwilken, långt ifrån att leda till partie, juht har till sin yttersta äfsgt att undanröbjä möjligen uppkomsten af partier. Dessa måste neml. alldeles förswinna, så snart riktig insigt och sjelfständighet i äfsgter befördas, och befordrandet här af är oppositionens egentliga ändamål. Den är, inom de offentliga statshandlingarnes område, fullkomligt desamma som critiken, eller, kanske ännu bestämdare sagdt, polemiken inom litteraturens. Annat äsyftar den icke än att hwarje sak må blifwa fullständigt pröfwad, från alla sidor skärskådad, och icke afgjord efter blotta tron på någon wif auctoritet. En sann opposition kan derfbre lika så litet utan undersökning förkasta något förslag, något yttrande, blott emedan det utgått från ministrarne eller regeringens sida, som den antager för oswifligt och owilkforligen bifaller och förswarar uttalanden af någon wif person, fring hwilken oppositionen anses hafwa slutit sig, eller förenar sig om alla hans äfsgter. Den är en påtallelse till pröfning, ett wärfande af vidare eftertanke och ett sträfs



wande att, i mål hwilka råda ett helt folks wål eller we, beslutet icke förhastadt måtte fattas, hwar emot om den wore partiesak, det endast skulle wara fråga om att befordra partiets åsfigter. Blott i sådan händelse kan man wänta, att en hwar som en gång bekänt sig hörande till partiet skulle förhålla sig fullkomligen lika med alla de andra, och yttra sig öfwerensstämmande allenast med dem och för att understödja och gifwa wigt åt deras uttalanden. Men i och med detsamma wore äfwen den fria gränstning och den sjelfständighet i åsfigter, alldeles förswunnen, hwilken af oppositionen bör befordras.

För att ännu närmare bestämma begreppet om hwad opposition egentligen bör wara, wilja wi till slut anföra några ord, dem wi en gång sett i en utmärkt mans handskrifna anteckningar: "Jag tror — heter det — att opposition mot andras wilja och kritik af andras åsfigter eller handlingar icke bör anses norunda utöwas, än då saksförhållanden dertill förmedla, eller då de påfordras af wården om rättighets heter och garantier, dem lagstiftaren, till jemnwigtens bibehållande, lagt uti fleras händer. Jag tror att all opposition och kritik, som utöwas utan att rena saksförhållanden dertill förmedla, alltid kan antagas såsom bewis att opponenter antingen är en förståndlös narr, eller också, om förståndsförmodgenheter icke kunna honom fränkännas, att han låter muta sig af passionen."

Den som gifwer sig att tala oppositionens fria men lugna, — och alltid så mycket friare som det är lugnare — språk, gör sig neml. till målsman för det allmänna förståndet, så widt det till den tiden är hos nationen utbildadt; och förståndet ser alltid på sak, alldrig på personer, och ännu mindre låter det, såsom känslan och passionen, af personliga förhållanden locka sig att wara för eller emot. Dess walspråk är: pröfwer allt! och likasom den litteraire polemiken, äffer den mindre att winna en seger för den eller den meningen, än att, genom striden, utwecka lif och hålla krafterna i spänd verksamhet. Dersöre recommendera wi hwar och en, som önskar klar insigt om hwad man af en oppositionstalare har att wänta, och hwad han, med sin motsägelse will och bör wilja, att med estertanke genomläsa grefwe Schwerins Tal öfwer Friherre Corfitz Ludwig Stael von Hol-

stein: en liten uppsats, sakrikare och wigtigare än åtskilliga gränstare med sitt yttliga beröm funnat antyda, och än de begripa, hwilka i den se blott en bit oratorie.

## Om Correctionens Inrättningen på Långholmen.

(Forts. fr. N:o 1.)

**P**å styresmannens ansvar hwilar hufwudsakligast ordningens och säkerhetens bibehållande inom inrättningen, samt verksamheten af det correctionens och bewaknings system styrelsen antagit.

Sälunda kommer, efter den nya inredningen, styresmannens rum att så den belägenhet, att han derifrån kan hafwa en fri öfwerfikt genom alla correctionisternas arbetsrum, äfwen som öfwer de båda fånggårdarne.

Styresmannen visiterar dagligen och på obestämda tider, logement, arbetsfalar, verkstäder och bewakningsrum, examinerar hwarje correctionist hwilken till inrättningen ankommit, innan han inqvarteras, och låter uti journalen införa, hwad om hans fordna wandel kan inhämtas, samt besörja att hans kläder utbytast mot Inrättningens. Styresmannen tillser i det faller att den, som emottagit dessa kläder, inför förteckning och qvitto derå i den motbok, hwilken wid correctionistens intagande genast bör honom af styresmannen tillställas.

Önskar någon taga correctionist i sin tjänst, bör hans förmåga att löna och underhålla tjänstehjon af wederbärlig auctoritet styrkas, och styresmannen betinga correctionisten billiga wilkor hos den blifwande husbonden. Med pastor i församlingen bli correctionisten afflyttar, bör inrättningens pastor bryna brefwerling för att genom honom erhålla upplysning, huru correctionisten sig uppför. De underrättelser, pastor härom erhåller, skall han genast i sin journal anteckna och derjemte meddelas styresmannen.

Om frigifwen correctionist återkommer till inrättningen, framställes han för de andra såsom ett warnande exempel och erhåller all swarsam förställ-

ning samt affsläges derefter från dem, inkwarteras i enskildt rum och förblifwer der till dess styrelsen derom vidare förordnar.

Sådane straffrum eller celler äro för närvarande tretton; men framdeles kommer hela westra flögeln att inneålla sådane. Af hwilken omvärderlig nytta ett dylikt bestraffningsfätt är, kan inses deraf, att ännu ingen, dertill dömd efter den nya organisationen, förnyadt sin förbrytelse, äfwen som ingen, på sednare tiden från corrections-anstalten utskrifwen, för andra gången dit återkommit. Straffet i det enskildta rummet består deri, att fången ej får äga någon kroppslig förselsättning. På igenom twingas han att, hwad han kanske förut alldrig gjort, att med besinning återgå till sig sjelf, öfwerwåga sin förflutna lefnad och fatta en bättre omtanka för framtiden. En bibel och psalmbok utgöra hans sällskap. Pastorn besöker honom dagligen, forskar hans hjertas tillstånd, och förrån correctionisten wisat en sann ånger och ett fast beslut till bättring, återflyttas han ej ned i arbetsrummen för att eråbålla förselsättning. Detta tillstånd kan, allt efter personens sinnesbestäffenheter, wara längre eller kortare tid, från 1 till 4 månader.

Hwad werkan dylika medel kunna hafwa, bewis ses bland annat af följande på correctionshuset inträffade factum, och hwaras kan inses, af hwad wigt i detta afseende det presteliga fallet är.

En qwinsperson wid namn Maja Norman, hade sedan 1820 warit insatt på correctionshuset, såsom nära öfwerbewist om begånget mord i Norrköping på sin husbonde. Hon war jemwäl misstänkt för ett dråp på sin egen man. Men som hon enstån digt nekade till båda brotten, hade domstolen ej kunnat till hennes bestraffande vidare åtgöra. Hon blef här satt på enskildt rum; besöktes dagligen af pastorn, hwilken lemnade henne andliga böcker till läsning. Genom den wäckelse hennes ensamhet insgaf och religionens kraft werkade på hennes hjerta, bragtes hon nyligen att bekänna icke blott att hon mördat sin husbonde, utan äfwen sin man och detta på det mest grymma sätt. Medan sedan första dagen af sitt giftermål (hon gifte sig mot sina föräldrars wilja) utbrast oenighet mellan henne och mannen, hwilken warade i 25 år. Slutligen beslöt hon mördra

honom, och werkställde det med en yxa, hwarefter hon inpackade honom i en werkfälla och förde honom på slädföre några wendor derefter en half mils wäg om nattetid till Norrköping, der hon kastade honom i strömmen, samt återkom med listan hem, utan att någon uppträckt henne. Med ett dylikt mordwerktyg tog hon äfwen lifwet af sin husbonde.

Såsom allmän regel för bestraffningar föreskrifwes att hwarje förbrytelse genast skall bestrafas, dock alltid lämpligen och i förhållande till felets beskaffenhet. Med undantag af sådane wanarter der blygsamheten blifwit särad, bdr all rättelse, ware sig förmaning eller allswarlig bestraffning, utdras med tillbörlig offentlighet och i deras närvaro som kånna sakens förlopp, på det att de icke felaktige må deraf hemta warning. Det är af högsta wigt att rättwisa och billighet så klart ligga till grund för den straffande åtgärden, att det enklaste förstånd må kunna inse dess nödwändighet; ty derigenom erhåles der den felaktige bland sina likar en verklig jury, hwilken måste fördomma honom.

Uti correctionisternas motböcker uppställas deras klådespersedlar och månadliga arbetsförtjenst. Den som för råtenskaperna, uppgör deröfwer förteckning, hwilken inlemnas till styrelsen, som drar försorg om försäljningens insättning i sparbanken för correctionistens räkning.

Med undantag af lämplig åga å gosar, hwilka för wanartige seder eller osnuggbet bdra bestraffas, sedan förmaningar och allswarsamma tillfågelseser icke haft werkan, må inga kroppsliga straff användas. Deremot äro följande straffgradationer stadgade:

- 1:0 Allswarsamma, offentliga rättelser.
- 2:0 Inneslutande i celle med fri utstigt;
- 3:0 Med stängd utstigt;
- 4:0 I mörkt rum.

5:0 Indragning af penninge affsöningen och förminskning af kosten, hwilket användes såsom straff emot dem som ej wilja arbeta, fastän de äro friska.

På ungdomens wård och uppfostran bdra både styresmannen och inrättningens pastor använda en oafbruten uppmärksamhet.

I detta afseende är den nuvarande skolan ställd på den Lancaster'ska undervisningsmetoden, har särskild lärare, och skall framdeles, när utrymmet tillåter sådant, delas i en straff- och belöningsgrad, samt ungdomen skiljas från allt umgänge med de äldre. Förmiddagarna äro bestämda för läsning, eftermiddagen till arbete. Ungdomens antal är för det närvarande 64 och samtliga correctionisternas 466; men planen är att förse med rum för 600.

(Slut n. 9.)

### Klarheten.

Allt hvad som är klart, är också herrligt och gladt  
För människans tanka och sinne;  
Det mörka i djupet af jorden blef satt  
Med sina Swartaller derinne,  
Demanter och perlor! uti edra hus  
Stönt brinner det rena, det dagsklara ljus.

Främst prisar jag himlen, när blank som ett gull  
Och klar som en spegel han strålar,  
När bömen af glittrande solgrand är full,  
Och glans i hvar sandkorn sig målar.  
Den skummaste winkeln får färg och behag,  
När natten sig byter i kinsfager dag.

Den klarögda bäck jag ej eller försmär,  
Ej wägen, som hwälsver och tindrar;  
Ej dgats mot solhimmeln glänsande tår,  
Ej stjernan i skyn, der hon glindrar;  
Ej brinnande regnbågens färgade band,  
Der mildrikt han kastar sitt sten öfwer land.

Sått ljus uti kronan och ljus på ditt bord,  
Och brasa på spiselst, då gläder  
Du gästerna mer än med utsökta ord  
Om baler, spektakler och wäder.  
När himlen skått tusende stjerner i tak,  
Du äge mindst tio uti ditt gemak.

Hur gläds icke barnet och tar med sin hand  
Ät solen, ät månen, ät ljuset!  
Hur fröjdas det ej wid din eldbrastas brand,  
Ät julljusen hemma i huset!  
Och när som din dotter i brudstol skall gå,  
Af brinnande wärljus dit lyses hon då.

"Det klarnar", så rovar du munter och fall,  
Och öppnar din tillstångda hydda.

Hur skön ler ej solen i purpurröd qwäll,  
Med perlor så blomstren beprydda!  
Med stormwinden molnet gick bort öfwer sjö,  
Allt mera de multrande åstorna dö.

Du ligger på bården en hwitmenad bild,  
Från sönsfret man uppdrar gardinen;  
Framsör dig står solen och glimmar så mild:  
På båten du ger medicinen.

Du känner du lesver, att der opp i höjd  
Dor klarhet och låfdom, och trefnad och fröjd.

Det tydliga tarfwar ej demenstracion,  
Det klarhet man genast förnimmer.  
Hvem will designera en småstande ton,  
Hvem männihusets tjugande stimmer?  
Och likwäl till djupet af själen de två,  
Som himmelska Englar, hånryckande gå.

Herr Rosalf du läser och den ej förstår,  
Männ' sjelswaste auctorn den fattar?  
Du Runswärde du läser och säller en tår,  
Och högt det poetiska fattar.  
Dock tro ej att plattbet är klarhet och sans,  
I sjelswaste Torke!\*) wist snille då fanns.

Så mäktig är klarhetens höga befäl\*\*),  
Med danning och maning förutan.  
Den skinnre beständigt i denna din själ,  
Den tone från glasen, från lutan.  
Den ware din ledsman i lust i nöd,  
Din frälsande Engel i lif och i dödd!

\*) En tragedie af framl. arkiatern Schultzenheim.

\*\*\*) Se Poetisk Kalender, och den curieuse sången  
wid festiwiteterna för Hans Kongl. Höghet Kronprinsen.

På tidningen *Cometen* för innewarande år  
1827, kan, med 5 R:dr Banco, pränumereras i  
Hr Norman och Engströms Bokhandel.  
Resp. requirenter i landsorterna betala särskildt 2  
R:dr Banco, uti affändnings och fördelnings arwos-  
de. — Tidningen redigeras efter samma plan som  
föregående åren; hwarwid tryck och papper blir lika  
med denna nummer. — Utaf årsgången 1826 åter-  
så ett mindre antal exemplar, såwensom några få  
exemplar af detta blad för 1825 nu åter kunna erhållas.



ligt att få lika ämnen att operera på. Men ju de i röjer sig skillnaden emellan de fysiska och de psykiska organismerna, att inom de förra icke ett sådant enahanda finnes eller kan upptäckas, som inom de sednare. Så enahanda som tvänne ferfälda massor distilleradt watten kan man ej någonsin finna tvänne barn, ehuru skicklig man än wore att använda *Huartes* konst att urkälla de naturliga antagen, eller alldrig så noga kände *Ruders Anvisning till Snillewälet*\*). De olika methoderna måste alltså, om man skall på denna väg kunna komma till wisshet, hwilken befordrat eller hämmat framstegen, nödwändigt, i omwärlande ordning, experimenteras på ett och samma föremål. Att deraf skulle uppkomma den aldrämligaste misbildning, kan med all säkerhet förutsättas; men hwilkendera methoden man förnämligast har att tacka för detta stora resultat, antingen t. ex. den *Vestalozziska* eller den *Beulancasteriska*, antingen den *Hamiltonska* interlinear-explicerings methoden eller den wanliga grammatikaliska, det måste blifwa ganska wanförligt att bestämma, äfwen om man, för att göra hela speleverket rätt mekaniskt, skulle påfinna en egen slags graderad kunskapsprograme, hwilken utmärkte huru insigten föll eller steg, allt efter som han kom i de skiljagliga undervisningsmethodernas olika temperatur.

(Slut n. g.)

### Recension.

Handbok i Fysiska och Politiska, äldre och nyare Geographien. — Förförning med flere Geographiens wänner utgifwen af Wilhelm Frenckel Palmblad. — Första delens Första band. — Inledning till Asien. Öfver Asien. Af utgifwaren. — Upsala, Palmblad & C.; 1826. XXII och 300 sid. 8:0.

För Herr Palmblads wänner och närmare omgifning har det länge varit bekant, att han an-

\*) Denna af vår tids författare om uppfostran kanske icke alldeles rättwilt förglömda och försummade bok, tr. i Stockholm 1737, stöder sig ytterst på den Spaniska tänkaren

wändt många år nästan utesslutande uppå forskningar rörande Asien, dess mytter, historia, konstutveckling och geographie. Utom smärre resultat af hans bemsändanden i afseende å dessa ämnen (meddelade i *Svea, Hermes*, m. m.) har han redan förut i allmänhetens händer lennat ett större arbete, benämndt: *Palæstina*. En ny frukt af denna fleråriga werksamhet är den geographiska handboken, hwilken wi gå att anmäla för våra läsare.

Uti ett *Företal* redogör utgifwaren för affigeten och ändamålet med detta arbete. "I gamla Geographien saknas, på vårt språk, alldeles alla hjälpemedel, då wi undantage en enda Lärrobot, knapt tillräcklig för den första undervisningen." I nyare politiska geographien hafwa alla utförligare läroböcker mestadels blifwit afbrutna, eller de äro de redan föråldrade, såsom byggde på en blott för ögonblicket bestående politisk grund. Författarne till nu i fråga warande handbok, hwilka insett behofwet af en sådan både i den gamla och nyare geographien, hafwa försökt "att på den fysiska grundwalen uppföra en sammanhängande geographisk byggnad, som omfattade dem båda." — I afseende på methoden "sola bergssträckningarne och wattenfördelningarne blifwa den grundwal, på hwilken beskrifningen skall stöja sig. Sedan denna teckning med all omsorg blifwit upprättad och hwarje lands klimatiska förhållanden, hwilka utgåra wiktoren för dess vegetabiliska och animaliska lif, äro kända, återstår att betrakta henne i dess egentligaste bestämmeelse, såsom en bostad för förnuftiga warelser." — "Såsom fundament för utarbetningen hafwa förförne erkänt den fysiska grundteckningen; deraf gång blifwer sedermera, i det hela, historisk-ethnographisk."

Efter en sådan plan skall handboken utföras, och häraf har utgifwaren åtagit sig utarbetandet af Asien. Denna första Afdelning innehåller mera än titteln synes lösfa, och, äfwen mera än de öfriga Afdelningarne komma att innehålla." Det är utgifw. affigt "att här, inom så band, i ett litet Asiatiskt Bibliothek, samla de hittills gifna resultaterna af Asiens studium, hämtade ur mestadels widlöftiga och för den större allmänheten sällan tillgängliga specialarbeten."

*J. Huartes* Examen de Ingenios para las Ciencias, tr. första gången 1594, den sielswa Leßing icke ansåg under sin wärdighet att på Tyfka öfversätta.

Äf det hittills framställda finnes ganska lätt, att vår geographiska litteratur icke kan uppvisa något verk utfördt efter den plan och med det omfång, som denna handbok. Den är tillika i högsta grad sakrik, och innehåller för lärare, hvilka icke hafwa tillfälle eller tid för widlyftigare geographiska och ethnographiska undersökningar, en rik skatt af hvarjehanda underrättelser, annars tillgängliga endast för den mera omfattande forskningen. Utgifv. redan förut kända arbeten utgåra en borg för hans noggrannhet i uppgifterna, samt omsorg och flit wid uppsamling och utskrande.

Största delen af det nu utkomna bandet upptages af en Inledning (sid. 1—216), hvilken är likafå innehållsrik som intressant. Den afhandlar Asiens Läge och Gränser; Berg och Flodsystem; Insular; Luftstreck; Prodnucter; Menniskan; Religionen; Asiens i förhållande till de öfriga världsbefolkningarna, samt Resultater af Asiens studium. — Wigtigast härwid, likasom det mest utförliga, är undersökningen om de folkslag, hvilka bebö denna del af jorden, och hwarwid förf., hufwudsakligen enligt Blumenbach, samt Klapproth i hans Asia Polyglotta, indelat dem i: Kaukasiska, Mongoliska, Tschudiska och Malayiska racerna. Hvarje race är fördelad i vissa Familier, och dessa åter i Stammar, hvilka stundom ytterligare afskändras i Språkgränar. De meddelade resultaten af Asiens studium lemna forta öfversigter af folkslagens äldsta fornminnen.

Mot författarens indelning af racerna anser rec. med skäl den anmärkning kunna göras, att då den Tschudiska utsträcker till alla det norra Asiens folkslag, ifrån Finnar till och med Kamtschadater, hade den med lika skäl, enligt Blumenbach, kunnat erhålla en ännu större omfattning, och blifwa sammansmält med den Mongoliska folkgruppen. De uppgifna skilljedrägnena emellan de båda racerna, synas rec. för mycket obetydliga wid bestämningar af ett så omätligt omfång; äfwen som rec. icke kan neka, att utflakandet af mennisko-racerna, efter hans tanke, är och måste numera alltid blifwa i hög grad godtycklig och swäfvande. Likväl skulle äfwen han från den Mongoliska racen vilja afskända den Tschudiska; men till den sednare hänföra blott de stammar, hvil-

kas språk vittna om slägtkap. Benämningen Tschudisk wille han och utbyta mot den af Finnk; emedan detta sednare namn utmärker en ganska widsträckt och, enligt rec. öfvertygelse, från alla andra folkslag skild folkätt; hwaremot Tschud i Rysskan betecknar ursprungligen endast en fremmande nation, en fremling.

Arbetets egentligen geographiska del innehåller, enligt titelbladets angifvande, endast 58 g. Afslut. Beskrifningen är ganska fullständig; och här denna gång icke sträckt sig längre än till bergssystemen. Den upptager tillika handelsvägarne i det inre af detta land, samt lemna, ur resebeskrifningar, sakrika underrättelser om dessa orter.

### Om Corrections-Förordningen på Långholmen.

(Slut fr. N:o 2.)

De correctionister som haft ett strängare utarbete med murning, timrande, m. m. under sommaren och hösten, hafwa dagligen erhållit 8 β. D:co, hvilka, såsom sparpenning, blifwit insatta i sparbanken. Mathållningen har tilläts widare för hvar person dagligen gått till det obetydliga af 6 β. 4 r:st.; men tarfwar wäl någon fördelning i afseende på närvarande dyrheten af matwaror. Här nedanför utwisar Tabellen N:o 1 matordningen, och N:o 2 aflöningarne.

Waktgbringningen beskrives af 24 soldater af Södermanlands regemente med en fahnjunkare, samt af 24 waktkarlar.

#### Tab. 1.

#### Spisordning.

För en frist Arrestant å Krono Corrections-Huset.

#### Söndag

Middag	{	Färst kött . . . . .	Sexton lod.
		Swetemjöl . . . . .	Två lod.
		Kärlötter eller potatoes . . . . .	En Trettiofemdel skäppe.
Afstom	{	Ördsaker af fillerie, purjo, m. m., efter behof.	
		Måggryn . . . . .	Tolf lod.
		Smör . . . . .	Ett lod.

Måndagar, Onsdagar, Fredagar och Lördagar.

Middag	{	Saltadt Fläsk . . . . .	Två lod.
		Ärter . . . . .	Tre Jungfrur.
		Hafregryn . . . . .	Ett och ett h. lod.
		Salt Sörsmming . . . . .	Alta lod.

Afston	}	Korngrön . . . . .	Tolf lod.
		Smör . . . . .	Ett lod.
Tisdagar och Torsdagar:			
Middag	}	Salt Rött . . . . .	Sexton lod.
		Potatoes . . . . .	En åttont: s Kap.
		Hafregryn . . . . .	Twå lod.
		Kälrötter . . . . .	En trettio tvåändels Kappe.
		Ordnis iker af purio, silleri, m. m. est. beyos.	
Afston	}	Råggrön . . . . .	Tolf lod.
		Smör . . . . .	Ett lod.
D a g l.	}	Mjukt bröd . . . . .	Ett skålpund.
		Swagricka . . . . .	En tredjedels kanna.
		För hela dagen.	Salt, ejdswersligande

Jag hoppas att det blir i år  
Bra wattubrist på jorden,  
Så att jag ensam mala får  
Bland mjölnare i Norden.

Jag hoppas lyckan blir mig huld,  
Att friskt i år det råfwas.  
Jag köper se'n i smyg det guld,  
Som ej med wigt kan pröfwas.

Jag hoppas att i år en hwar  
Af miswäxt knäcken tager,  
Så att jag glupsk betalning har  
För mina brännwins tager.

Jag hoppas att snart riksdag få,  
Och derwid dugtig hyra,  
Af den opposition, som då  
Skall land och rike styra.

Jag hoppas innan nästa höst,  
När jag min råg fått skära,  
Sj grönt uppå mitt falla bröft  
Så ordensstjerna bära.

Doct — som det sägs, allt rådt är hö,  
Må jemnt det hopret grönska,  
Att ej i år jag måtte dö,  
Från allt hwad nyss jag önska!

Tab. 2.

	Enl. Stat.
	Afslutning.
Inspectoren . . . . .	166 : 32.
Predikanten . . . . .	50 :
Bokhållaren . . . . .	83 : 16.
Ordningsmannen . . . . .	125 :
Revisorn . . . . .	83 : 16.
Bewaknings besälh. . . . .	33 : 16.
Underläkaren . . . . .	50 :
Organisten . . . . .	16 : 32.
Förestånderskan . . . . .	25 :
Waktmästaren . . . . .	33 : 16.
Köckerkan . . . . .	37 : 24.
	704 : 8.

A f u s t i k.

Mitt hopp på det nya året.

Jag hoppas, att på detta år  
Min förman går ur lifwät,  
Och jag hans sönna systa får,  
Förren wäl han swept har blifwit.

Jag hoppas mina börnars sran  
På detta året hämma,  
Med fattig cession och mened se'n  
Wid nästa bolagsstämma.

Jag hoppas döden ej min wän  
I detta år må skona,  
Så får jag gifta mig igen  
Med någon rik matrona.

På tidningen K o m e t e n för innewarande år  
1827, kan, med 5 R:dr Banco, prænnumereras i  
Hrr Norman och Engströms Bokhandel,  
Resp. requirenter i landsorterna betala serifikot 2  
R:dr Bico, uti affändnings och fördelnings arswor-  
de. — Tidningen redigeras efter samma plan som  
föregående åren; hwarwid tryck och papper blir lika  
med denna nummer. — Utaf årgången 1826 åter,  
så ett mindre antal exemplar, afwen som några få  
exemplar af detta blad för 1825 nu åter kunna erhållas.

R ä t t e l s e:

N:o 2. — Sid. 4 sp. 2 r. 27 ff. i lust i nöd, I. i lust  
och i nöd.

Stockholm,  
Almén & Granbergs Tryckeri.

# R O M E T E N.

N:o 4.

Ördagen den 13 Januari 1827.

Sanledning af berättelserna, att en  
Experimental-Skola skulle komma  
att inrättas.

(Slut fr. N:o 3.)

Det har också omdömligen funnat undfalla upplyste  
män, af hvilka åtskillige sjelfwe lagt handen wid  
ungdomens undervisning, att det icke är methoden,  
såsom method, hvilken befordrar sig utvecklande in-  
telligensens framsteg, utan att det är andan och  
skickligheten hos den, hvilken använder methoden,  
och att således de olika methoderna, såsom sådana,  
kunna vara lika tjenliga att befordra ändamålet,  
blott de användas med samma brist, samma förs-  
stånd och samma värma för saken; hwaremot den  
aldrabästa method, enligt hvad erfarenheten oveders-  
skägligen intygar, begagnad af en oduglig lärare,  
snarare förderfwar än förbättrar. Då nu dessa an-  
ställda paedagogiska försök icke kunna gifwa försäkran,  
att den method de utmärka för den mest frugtbring-  
gande, alltid och allestädes af skicklig person blir an-  
vänd, så tjenar ju hela tillställningen till ingenting,  
och gifwer oss icke den ringaste kunskap om annat  
än hvad förut war bekant.

Annars måste väl hwarje ny paedagogisk me-  
thod så anses som en tankeproduct, såsom ett al-  
ster af förståndets undersökning och besinning. I  
den händelse hör den såkrast pröfwes och bedömas,  
likt alla andra wetenskapliga hypoteser, af ett an-  
nat förstånd, utan att draga den inom en juris-  
diction — empiriens — dit den alldeles icke hör. O-  
troligt synes det åtminstone oss, att en förening  
af wetenskapsmän skulle, öfwer ett så pass theore-  
tiskt ämne, som alla till paedagogien hörande frå-

gor onekligen äro, wädja till en annan domstol,  
än den, hvilken såsom första instans, äroven wid  
de mest practiska kunskaper blifwit tillitad. Man  
erindre sig bland annat t. ex. Browns nya medi-  
cinska förslagsmeningar, och huru noggrannt de theo-  
retiskt pröfwades och granskades, innan, åtminst-  
one någon tänkande läkare, sökte experimentalstäl  
för sitt gillande eller ogillande. Annu mindre föres-  
slog någon inrättningen af ett särskildt lazarett, ens-  
dass i affigt att der försöka denna och andra möj-  
liga methoders nytta, wäl wetande att ingen gerna  
skulle wilja blifwa mannequin för försöken.

Slutligen tro wi att det wore mycket för-  
närmande emot den stora Committeeen och dess högs-  
aktningswärda ledamöter, om man föreslände sig,  
att de så alldeles hade förslömt den fråga ständers-  
na egentligen förelagt dem att beswara, och hvilken  
war, huruwida de högre lärowerken eller univertsite-  
terna motswarade de forbringar man gör sig af dem,  
huruwida de medföljt tiden i sin fortspredning, samt  
i motsatt fall, huruwida orsaken dertill låg i deras  
organisation, och om den befanns deri afhjelpelig  
eller icke? Men att den i stället wände sin uppmärks-  
samhet endast på de lägre lärowerken eller elementar-  
skolorne, för att bräka med utfinnandet af de snarast  
werkande methoder inom dessa inrättningar, dem det  
står i hwarje faders stön att låta sina barn besöka eller  
icke. Då aldrast, att den skulle wilja föreslå me-  
dels användande till anställandet af paedagogiska  
experimenter, utan att förut säga allmänheten hvad  
det är den egentligen wille hafwa genom dessa expe-  
rimenter beswaradt.

Sedan wi nu ansökt de stäl, som tala mot be-  
rättelsens trovärdighet, hvilka kunna hemtas från



† bestaffenheten af en wördnadswård. committées eget förstånd och ljusa insigt, må wi äfwen nämna några af de yttre, som tyckas utmärka att förslaget, om det också wore påtänkt, icke gerna kan gå i verkställighet.

Så kunna wi omdjiligen tänka oss att en sådan experimental-skola skulle få några elever; ty hwilken far älskar wäl så föga sin son, att han, med berådadt mod, wille lemna honom till att wara den stång, på hwilken de paedagogiska slitningsmachinerna skulle fresas, helst han icke på förhand kan weta, om lyckan sätter gosen under dem, som, i fall himlen är nådig, skola gifwa resultatet af en förträfflig bildning, eller under dem hwilkas misbildande werkan i honom skall få ett åfädligt prof.

Likafå förmoda wi swäriligen att en skola, hwars ändamål är att framställa åtminstone lika många om icke flere misbildade än wälbildade — ty den skall ju ådagalägga lika så wäl wisa methoders osjtenlighet, som andras sjenlighet — kan få några lärare; ty hwim har wäl ett så lågt begrepp om en lärares kall och så föga samwete, att han werkligen skulle finna sig tillfredsstäld att låta konstmåfigt danade oduglingar framgå under sin hand? — En efter den möjligen blifwande lönstyswern sniken charlatan, sårdig att gripa till allt hwad som berättas wara nytt, och hwilket säkert icke framkallar större grundlighet än han sjelf äger, skulle kanhända antaga en plats, der han med åfkilliga kastspelerier och brådsfande påfund kunde göra ett obgonblickligt uppseende inför en gapande folk mängd; men otwiswelaktigt icke någon, den der besinnat hwad af honom såsom lärare fordras, och hwad det i sjelfwa werket betyder att meddela de kunskaper, hwilka skola underlätta sjelfutbildandet af en menniska: af en warelse, som skall hafwa borgarerätt i twensne werldar.

Äf alla dessa ofwanaanförde anledningur kunna wi icke annat än förklara uppgiften om den tillämnade experimental-skolan — åtminstone efter den form ryktet målar den — för ogrundad, och wi hafwa trott denna framställning wara af wigt, då berättelsen, genom påbörbandet af en ren absurditet på den stora committéen för undervisningswerkens gränfning, förnärmar groft lika mycket upplyste och kunnige män, som i allmänhet den nations sundawett, der ett dyligt förslag, der enda i sitt slag, skulle kunna uppkomma och winna gehör.

## Recension.

Ett och Annat, af C. H. Ancarswård.  
Fänledning af den bekanta skeppshandel. — Stockholm, Georg Ekenh, 1826.  
Sidd. 131, 8:0.

Detta, i sitt slag, ganska märkwärddiga och wigtiga arbete, innehåller: — I. Swar på Wederläggningsen i Tidsskriften Svea, af Skriften: Förskott att winna upplysningariden bekanta handelnom skepputur Swenska Slogsflottan. — II. Ny Inlaga till Rikets Ständers Justitieombudsman, angående Förwaltningens af Sjöärenderne wågran, att lemna del af begärda Handlingar. — III. Om den ministeriella ansvarigheten, efter Cours de politique Constitutionelle, par Mr Benj. Constant.

I. För denna tidnings läsare, under sednaste årgång, är det bekant, att en recension införd i detta blad (N:o 41, 42) öfwer tidsskriften Svea hft. 9 N:o II, förantledde en strid (N:o 47, 49, 57, 58), rörande rättat förståndet af wisa S. S. i Grundlagen och Tryckfrihets-förordningen. Friherre C. H. Ancarswård, hwars skrift: Förskott att winna upplysningar i den bekanta handelnom skepputur Swenska Slogsflottan, framkallade Hr Ramströms \*) Wederläggningsen, — hwilken utgjorde föremålet för sagde twist, — har nu sjelf uti ofwansföre nämnde afhandling N:o I, tagit till genswar mot sin wedersakare. Med wärdighet och ett kraftfullt språk kullkastar Friherre Ancarswård alla de tillmålen hans motståndare gör honom, samt wisar grundlösheten af hans sätt att förklara wåra Grundlagar.

Friherre Ancarswård upptager först de begge frågorna förnämde, huruwida Stats-Expeditiönerna höra till de i Tryckfrihets-förordn. 2 §. 4 mom. uppräknade werk, hwilka äro omwilkorligen förpligtade att till offentliggörande utlemna derstädes besinnliga documenter, samt hwad som bör förstås med Statsrådets "protocoller och handlingar." Med

\*) Docens wid universitetet i Upsala; icke såsom en annan tidning uppgifwit, studerande derstädes.